

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 610/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Advokátska kancelária FELIX NEUPAUER & PARTNERS, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 750/2015 z 24. marca 2016, uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 751/2015 z 24. marca 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 99/2017, 6 Cdo 104/2017 z 22. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36

ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listiny“) a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 750/2015 z 24. marca 2016, uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Co 751/2015 z 24. marca 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 99/2017, 6 Cdo 104/2017 z 22. júna 2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 10 C 144/2011 sa sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu domáhal proti žalovanej [REDAKOVANÉ], náhrady škody s príslušenstvom. Krajský súd uzneseniami, ktoré boli vydané 24. marca 2016, v tomto konaní rozhodol, že odmieta odvolanie sťažovateľa smerujúce proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým tento zrušil svoje nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti za námietku zaujatosti, a zároveň rozhodol o vrátení zaplateného poplatku sťažovateľovi (vec sp. zn. 8 Co 750/2015) a potvrdzuje rozhodnutie okresného súdu, ktorým bola Kriminelistickému a expertíznemu ústavu Policajného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „znalecký ústav“) priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov za vypracovanie písomného znaleckého posudku (vec sp. zn. 8 Co 751/2015). Proti týmto rozhodnutiam krajského súdu podal sťažovateľ dovolania, ktoré boli uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 99/2017, 6 Cdo 104/2017 z 22. júna 2017 odmietnuté [pre nesplnenie podmienky dovolacieho konania o obligatórnom zastúpení dovolateľa advokátom v zmysle § 447 písm. e) v spojení s § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)].

3. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta arbitrárnosť a ústavnú neudržateľnosť záverov krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, ktoré v sťažnosti vysvetlil takto: *«... V súdnom konaní vedenom na prvoinštančnom Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/144/2011 predložil žalovaný ([REDAKOVANÉ]) nahrávky k forwardovému menovému obchodu, ktorý Sťažovateľ uzavrel so žalovaným, na CD nosičoch. Sťažovateľ ako žalobca niekoľkými žiadosťami požiadal Okresný súd Bratislava I o vyhotovenie kópii nahrávok... Po troch rokoch tak bola splnená zákonná*

povinnosť súdu, a to len vďaka ochote pracovníčky ktorá umožnila prevziať nahrávky znalcovi... z odboru fonoskopie - ██████████, ktorý vypracoval z prevzatých nahrávok posudky. Posudky boli na súdnom pojednávaní predložené súdu, následne súd nariadil znalecké dokazovanie v Kriminalistickom a expertíznom ústave Policajného zboru, so sídlom Sklabinská 1, Bratislava. Žalovaný požiadal v jednej z otázok o vypracovanie posudku zo zariadenia, ktorým boli nahrávky realizované. Sťažovateľ niekoľko-krát namietal, pre zachovanie prístupu k súdu k predloženým dôkazom sa vyjadriť za rovnakých podmienok, nutnosť predložiť nahrávacie zariadenie súdu. Okresný súd Bratislava I odmietol túto zákonnú povinnosť splniť. Sťažovateľ má za to, že súd dal realizovať dôkaz, ku ktorému nemal Sťažovateľ žiadny reálny prístup. Uznesenie II je preto podľa názoru Sťažovateľa výsledkom zjavnej svojvôle a trpí aj samotnou nepreskúmateľnosťou a to najmä z hľadiska nevysporiadania sa súdom, so Sťažovateľovou námietkou, že celý Znalecký posudok neobsahuje jediný preukázateľný výsledok skúmania, autentickosti nahrávok a obsahuje len hypotetické výroky. Sťažovateľ predložil súdu tri znalecké posudky o autentickosti rovnakých nahrávok vypracované znalcom ██████████ (záver všetkých troch posudkov je jasný a zrozumiteľný a ktorýkoľvek súd môže na ich základe rozhodnúť). O ne odbornosti Znaleckého posudku svedčí aj skutočnosť, že znalci v obidvoch prípadoch použili rovnaký softvér... Sťažovateľ v odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I predložil podmienky postupovej skúšky z kriminalistiky, kde je uvedené, že znalecký posudok nesmie obsahovať hypotetické výroky. Sťažovateľ má za to, že Znalecký posudok je zmätočný trpí nepreskúmateľnosťou, je neodborný, neobjektívny a neboli v ňom zodpovedané všetky otázky. Z uvedených dôvodov Znalecký posudok nie je použiteľný pre súdne účely, na jeho základe nemôže rozhodnúť súd ani či sú nahrávky autentické, alebo nie sú autentické, teda či bolo s nimi manipulované, alebo nie.

KS BA vydal Uznesenie II, a to napriek zisteniu závažného nedostatku vo vypracovaní znaleckého posudku. Keďže samotný vypracovaný posudok zjavne nie je použiteľný na súdne účely, znalecká organizácia nemá mať podľa názoru Sťažovateľa nárok na znalečné a náhradu hotových výdavkov. Sťažovateľ má za to, že Uznesenie II je výsledkom zjavnej svojvôle a trpí aj samotnou nepreskúmateľnosťou a to najmä z hľadiska nevysporiadania sa s uplatneným opravným prostriedkom Sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené Sťažovateľ dňa 15. 07. 2014 vzniesol aj námietku zaujatosti proti sudkyňi [REDACTED]... a následne uhradil súdu aj súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti vo výške 66,- EUR. Ku dňu 10.12.2014 však Sťažovateľ nedostal zo súdu žiadnu odpoveď. Dňa 01. 07. 2014 Sťažovateľ nahliadol do súdneho spisu vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/144/2011 a nechal si vyhotoviť fotokópiu strany č. l. 266 vyjadrenia súdu zo dňa 19. 06. 2014 k stanovisku Sťažovateľa zo dňa 04. 06. 2014. Z vyjadrenia súdu je pritom zrejmé, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/144/2011 došlo k porušeniu Sťažovateľových práv, a to z dôvodu, že obhliadka predmetu, ktorý možno dopraviť na súd, sa vykoná na pojednávaní. Za tým účelom môže súd uložiť tomu, kto má potrebný predmet, aby ho predložil. Okresný súd Bratislava I však vydal Uznesenie č. k. 10C/144/2011-273 zo 16. 02. 2015, ktorým Okresný súd Bratislava I zrušil svoje uznesenie o povinnosti Sťažovateľa zaplatiť súdny poplatok vo výške 66,- EUR za námietku zaujatosti s odôvodnením, že Sťažovateľovi uložil nesprávne povinnosť uhradiť súdny poplatok za námietku zaujatosti, na ktorú podľa zákona nemal prihliadať a zároveň rozhodol o vrátení tohto súdneho poplatku na účet Sťažovateľa. Ako už bolo uvedené vyššie, následne podané odvolanie Sťažovateľa bolo Uznesením I odvolacím súdom odmietnuté...

Z obsahu základného práva na spravodlivý proces je potrebné vyzdvihnúť skutočnosť, že spravodlivý proces sa vedie tak, aby v žiadnom prípade zásadným spôsobom nezvýhodňoval niektorého účastníka konania oproti iným účastníkom konania, t. j. aby sa zachovala „rovnosť zbraní“ tak ako to vyplýva z judikatúry ústavného súdu [ústavný súd formuloval požiadavku rovnosti zbraní okrem iného v tom zmysle, že žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku nemožno vykladať a uplatňovať v konaní pred súdom tak, aby niektorý z účastníkov bol zvýhodnený na úkor druhého účastníka pri uplatňovaní práv alebo, aby mal priaznivejšie postavenie pri prerokovaní a rozhodovaní veci (I. US 59/00, I. US 114/08)] a Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Szwabovicz v. Švédsko, 1959).

Účelom ustanovenia § 14 OSP je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu k súdu, k účastníkom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Uvedenému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Spôsob akým prebieha dokazovanie v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/144/2011

sa dá považovať za získavanie informácií o veci tzv. neprocesným spôsobom, inak ako dokazovaním a vnímaním všetkého čo má vyjsť zo súdneho konania najavo.

Subjektívne hľadisko sudcovskej nezaujatosti sa musí podriadiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“.

Napriek vyššie uvedenému KS BA vydal Uznesenie I, ktorým odmietol odvolanie Sťažovateľa.

Podľa Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 811/2000 zo dňa 22. 11. 2000, Ústavný súd Slovenskej republiky účinnosť právnych prostriedkov nápravy chybných rozhodnutí v občianskom konaní neposudzuje len so zreteľom na ich existenciu v platnom právnom poriadku (v Občianskom súdnom poriadku). Účinnosť týchto právnych prostriedkov treba posudzovať v širšom kontexte, ktorý závisí so skúmaním otázky, či sa účinnosť takto použitého prostriedku prejaví aj v zabezpečení účinnej ochrany. Takáto ochrana nie je poskytnutá vtedy, ak sa opravný prostriedok odmietne bez akéhokoľvek meritórneho prerokovania iba z procesných (formálnych) dôvodov. Keďže v takom prípade je odmietnutie opravného prostriedku totožné so zastavením súdneho konania pre nedostatok niektorej procesnej podmienky, je možné (za splnenia aj ostatných zákonných predpokladov) prijať na ďalšie konanie a založiť tak príslušnosť (právomoc) Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo na súdnu a inú ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

... v rámci súdneho konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/144/2011 dochádza k ďalšiemu porušovaniu ústavných práv Sťažovateľa. Okresný súd Bratislava I totiž napríklad vydal recentné Uznesenie č. k. 10C/144/2011-441 zo dňa 22. 08. 2017, ktorým nariadil doplnenie znaleckého dokazovania (spôsobom doplnenia Znaleckého posudku), a to výlučne len na základe vyjadrenia žalovaného

doručeného súdu už dňa 18. 12. 2015 k vypracovanému Znaleckému posudku a návrhu žalovaného na jeho doplnenie (ďalej len „Vyjadrenie žalovaného“). Vyjadrenie žalovaného však do dnešného dňa nebolo doručené Sťažovateľovi ako strane sporu (Žalobca). V rámci súdneho konania sú teda porušované ústavné práva Sťažovateľa (ako žalobcu) a je mu odňatá možnosť konať pred súdom spôsobom, v ktorom Sťažovateľovi nie sú doručované dôležité písomnosti. Sťažovateľ má za to, že takýto postup súdu je v priamom rozpore s výkladom práva Európskeho súdu pre ľudské práva (in concreto s právnymi závermi prijatými v Rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *Trančíková proti Slovenskej republike*). Sťažovateľovi v súdnom konaní, v ktorom bolo nariadené doplnenie znaleckého dokazovania, a v ktorom vystupuje v postavení účastníka konania (žalobcu) nie sú doručované písomnosti v zmysle všeobecne záväzného právneho predpisu a tiež rozhodovacej činnosti NS SR, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva... uvedeným spôsobom dochádza v rámci súdneho konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/144/2011 k sústavnému porušovaniu práva Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces (in concreto práva na rovnosť zbrani). Máme za to, že súdy by mali postupovať a rozhodovať spravidla tak, aby v čo možno najväčšej miere predchádzali vzniku následných súdnych sporov a stavu právnej neistoty.»

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 36 ods. 1 a základných slobôd a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 99/2017, 6 Cdo 104/2017 zo dňa 22. 06. 2017 v spojení s Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/750/2015-393 zo dňa 24. 03. 2016 a v spojení s Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/751/2015-394 zo dňa 24.03.2016, porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 99/2017, 6 Cdo 104/2017 zo dňa 22. 06. 2017, Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/750/2015-393 zo dňa 24. 03. 2016 a Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/751/2015-394 zo dňa 24. 03. 2016 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. *Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Sťažovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia Sťažovateľa. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy právneho zastúpenia Sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti.

10. Ústavný súd poznamenáva, že medzi základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

11. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu.

12. Ústavný súd ešte pred vyslovením svojich záverov k napadnutým uzneseniam krajského súdu a uzneseniu najvyššieho súdu považuje za žiaduce poukázať na skutočnosť, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska

neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

13. K namietaným uzneseniam krajského súdu

13.1 Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13.2 O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd, ktorý rozhodoval o odvolaniach vo veci poplatkovej povinnosti sťažovateľa a vo veci odmeny a náhrady nákladov znaleckého ústavu za vypracovaný znalecký posudok, pozn.) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

13.3 Postup a rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie sťažovateľa, pri zachovaní účinkov rozhodnutia okresného súdu, ktorým bol sťažovateľ odbremený od poplatkovej povinnosti zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti a v dôsledku jej splnenia bolo súdom nariadené, aby ju štát v plnom rozsahu sťažovateľovi reparoval (vrátil), zodpovedá zákonnému postupu vyplývajúcejmu z ustanovení § 11 ods. 1 prvej vety v spojení s § 12 ods. 3 zákona č. 71/1991 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov („Poplatok sa vráti, ak ho zaplatil ten, kto nebol povinný platiť alebo kto ho zaplatil na základe nesprávneho rozhodnutia súdu.“ „Ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie

zruší alebo zmení aj bez návrhu.“). V tejto súvislosti sa postupom krajského súdu nemohla založiť ujma na právach sťažovateľa, pretože výsledný právny stav, v ktorom sa tento ocitol po napadanom rozhodnutí krajského súdu, svedčí o ich zachovaní, nie o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia v sťažnosti označených práv napadnutým uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Co 750/2015 z 24. marca 2016 pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú aj pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo.

13.4 Postup a rozhodnutie krajského súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie okresného súdu priznávajúce znaleckému ústavu odmenu a náhradu nákladov za vypracovaný znalecký posudok, sa bezprostredne a priamo (zatiaľ) nedotýka práv sťažovateľa. Na tomto závere nemôžu nič zmeniť výhrady sťažovateľa k predloženému znaleckému posudku, na ktoré bude možné prihliadať najskôr v štádiu súdneho dokazovania, pri jeho vykonávaní a následnom hodnotení jeho výsledkov, neskôr prípadne aj ako podkladov odôvodňujúcich meritórne rozhodnutie súdu. Priznanie a prípadné uhradenie odmeny a nákladov spojených s vypracovaním znaleckého posudku znaleckému ústavu sa môže dotknúť sťažovateľa až sekundárne, a to v závislosti od rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí, najskôr až pri rozhodovaní o práve na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 a 2 v spojení s § 255 až § 261 CSP). Akékoľvek úvahy do tohto momentu treba považovať za predčasné a hypotetické, v súčasnosti nedávajúce žiaden reálny dôvod na ústavnoprávnu argumentáciu v jej materiálnom ponímaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia v sťažnosti označených práv napadnutým uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Co 751/2015 z 24. marca 2016 pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú aj pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo.

14. K namietanému uzneseniu najvyššieho súdu

14.1 Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

14.2 Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

14.3 Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

14.4 Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

14.5 Argumentácia sťažovateľa, ktorou odôvodňuje porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 99/2017, 6 Cdo 104/2017 z 22. júna 2017, ktorým boli jeho dovolania v zmysle § 447 písm. e) CSP odmietnuté pre nesplnenie podmienky konania o obligatórnom zastúpení dovolateľa advokátom v zmysle § 429 ods. 1 CSP, formálne napadá „arbitrárnosť“ (ústavnú neudržateľnosť) tohto rozhodnutia najvyššieho súdu, avšak bez vysvetlenia jej konkrétneho obsahového vymedzenia (materiálneho zdôvodnenia) v sťažnosti.

14.6 Ústavný súd v spojitosti s odôvodňovaním súdneho rozhodnutia ako integrálneho prvku základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej o arbitrárnosť právnych záverov ide spravidla vtedy, keď súd vôbec nedal uspokojujúcu odpoveď na argumenty

predložené účastníkom alebo ak právne závery, ku ktorým súd dospel, nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov pomocou prípustných interpretačných metód, alebo keď k súdom vyvodeným právnym záverom v konkrétnej veci už prima facie nie je možné dôjsť podriadením zisteného skutkového stavu veci pod príslušnú právnu normu (II. ÚS 440/2011).

14.7 Sťažovateľ v sťažnosti nekladie dôraz na prípadné nedostatky v odôvodnení rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré ho viedli k odmietnutiu dovolaní a ktoré by prípadne mohli súvisieť s tvrdenou arbitrárnosťou tohto rozhodnutia založeného (len) na jedinom a súčasne rozhodujúcom argumente – nesplnení procesnej podmienky dovolacieho konania o obligatórnom zastúpení dovolateľa advokátom. Spochybňovanie rôznych aspektov vecného a procesného postupu súdu v otázke znaleckého dokazovania nariadeného súdom so záverom o jeho nepoužiteľnosti v súdnom spore, namietanie neopodstatnenosti priznanej odplaty za jeho realizáciu, dôvodnosť námietky zaujatosti voči sudkyňi okresného súdu z objektívneho hľadiska nie sú spôsobilé založiť príčinnú súvislosť (kauzalitu) medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a takto namietaným a zdôvodňovaným (nesprávnym) postupom, lebo najvyšší súd sa týmito otázkami vôbec nezaoberal. Ústavný súd poznamenáva, že v dôsledku odmietnutia dovolaní pre procesnú prekážku zavinenú sťažovateľom najvyšší súd už nemal príležitosť zaoberať sa uplatnenými dovolacími dôvodmi ani ďalšími výhradami uvádzanými v dovolaniach. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o prípad pasivity poučeného sťažovateľa súdom o spôsobe, akým možno podmienku dovolacieho konania splniť, a v prípade, že sa tak nestane, aké sú jej právne dôsledky.

14.8 V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010,

II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

14.9 Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní aj v tejto časti (vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu, pozn.) ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

15. Pokiaľ ide v obsahu sťažnosti (nie v jej sťažnostnom návrhu – petite) o sťažovateľom napádané uznesenie okresného súdu č. k. 10 C 144/2011-441 z 22. augusta 2017, ktorým bolo nariadené doplnenie znaleckého dokazovania, ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je v danom prípade navyše zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha a ktorý je vyjadrený v petite sťažnosti. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd nemohol rozhodovať o namietanom porušení sťažovateľom označených práv v súvislosti s inými rozhodnutiami (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07). Ústavný súd nemal oprávnenie poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých sťažovateľ v obsahu ústavnej sťažnosti spomína v súvislosti s rozhodnutím okresného súdu č. k. 10 C 144/2011-441 z 22. augusta 2017.

16. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaných rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní sťažovateľom úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia jeho práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2017